

Open Ateliers van de Rijksakademie: Niet veel nieuws, wel veel moois

Schoonheid, vragen en stilte

Op de tweede verdieping van de Rijksakademie voor beeldende kunsten in Amsterdam staat een boom te 'bloeien' met honderden rozen en anjers in prachtige kleuren. Kunst mag weer gewoon mooi zijn, zo blijkt tijdens de Open Ateliers van de academie die zaterdag (en gisteren) werden gehouden.

Hannie Aarnoudse

De Rijksakademie voor beeldende kunsten in Amsterdam is voor kunstenaars die aan het begin van hun loopbaan staan een ideale plek. Elk jaar melden zich dan ook velen aan. Na een strenge selectie worden ongeveer 25 kunstenaars uitgenodigd voor een residency of tijdelijk verblijf. De helft is Nederlander, de andere helft komt uit landen van over de hele wereld. De meesten hebben al enkele jaren als professioneel kunstenaar achter de rug. Artistieke kwaliteit en ontwikkelingsmogelijkheden zijn doorslaggevend bij de toelating.

Een tot twee jaar lang kunnen ze dan in een eigen atelier onderzoek doen en werk produceren. Hierbij worden ze kritisch begeleid door internationaal actieve kunstenaars en tentoonstellingsmakers.

Behalve een werkplaats is het ook een ontmoetingsplaats, waar discussies gehouden worden en contacten worden gelegd. Er zijn vijftig ateliers, uitgebreide technische faciliteiten, een bibliotheek en kunstenaarsdocumentatie. Een keer per jaar worden de ateliers opengesteld en kan het publiek een kijkje nemen in de wereld van veelbelovende jonge kunstenaars, werkzaam op het terrein van de actuele, internationale beeldende kunst.

Kazerne

Dit jaar zijn ruim twintig nationaliteiten vertegenwoordigd tijdens de Open Ateliers, onder andere Polen, Armenië, Spanje en de Verenigde Staten. Het Verre Oosten is goed vertegenwoordigd met kunstenaars uit Japan, China en Taiwan.

Het gebouw waarin de Rijksakademie is gevestigd, is een verbouwde en uitgebreide kazerne. Verschillende delen van het gebouw zijn verbonden door glazen loopbruggen. Het is een waar doolhof. Met gekleurd tape op de vloeren van de wandelgangen zijn de routes op de verschillende verdiepingen aangegeven. In combinatie met een plattegrond op papier zorgt dit ervoor dat de bezoeker niet al te veel gaat dwalen.

Het is een grote en heel diverse tentoonstelling. Vrijwel alle disciplines en technieken zijn vertegenwoordigd. Er zijn veel installaties, video's en er is veel computerkunst, maar ook tekenen en schilderkunst is populair. Beeldhouwwerk is er weinig. Vaak is werk in verschillende disciplines bij elkaar geplaatst. Meestal zorgt dit voor een versterking van het beeld en meer inzicht in het werkproces en het idee erachter. Niet alleen de gebruikte middelen, maar ook de uitvoeringen zijn heel divers. In de schilderkunst bijvoorbeeld is alles mogelijk: van abstracte schilderijen tot figuratief werk.

Mooi

Er zijn verschillende trends en thema's te onderscheiden. Zoals de esthetische trend: een kunstwerk mag weer gewoon mooi zijn. Fijne houtsnedes, met veel geduld gemaakt, goed geschilderde schilderijen, sfeervolle installaties en foto's. Maar het meest sprekende voorbeeld hiervan is de boom van de Franse kunstenaar Vincent Olinet. Op de tweede verdieping staat deze sculptuur te 'bloeien' met honderden rozen en anjers in prachtige kleuren. De boom is gemaakt van een of ander zacht kunststof materiaal, dat met roodbruin tapijt is bekleed. In de takken zijn echte bloemen gestoken. Het vormt een heel overtuigend geheel, met een duidelijke boodschap: het leven is mooi.

Ook het werk van de Nederlandse beeldhouwer André Pielage, dat op de begane grond is te vinden, heeft grote esthetische kwaliteit, al is het meer ingetogen. Het zijn erg op zichzelf staande, sobere, abstracte beelden, die toch altijd een link hebben met de werkelijkheid. In zijn atelier staat een grote, lichte kubus, die door het gebruikte materiaal veel weg heeft van een enorme suikerklont.

Identiteit

De schilderijen van de Zweed Malin Persson zijn van een beheerste schoonheid. De verf is dun aangebracht, met veel gevoel voor kleur en structuur. Zorgvuldig gecomponeerd. Soms abstract, soms met een verwijzing naar het landschap.

Het onderzoek van de werkelijkheid en de eigen identiteit is ook een belangrijk thema. In de installatie van Karen Sargsyan uit Armenië staan papieren mensen in een cirkelvormige ruimte. Ze dragen maskers. "You feel like real, but

you play a role", is het motto. Kuang-Yu Tsui uit Taiwan speelt met zijn identiteit. Hij laat zijn acties op video zien. Zo loopt hij door een stad en trekt op verschillende plaatsen andere kleding aan. Hij verandert van zakenman in wielrenner en van wielrenner in toerist en zo verder.

Maar zijn meest opvallende actie is de "Sealevel Leaker". In een pak met gaatjes, dat is gevuld met water, loopt hij door Amsterdam, terwijl het water uit de gaatjes spuit. Zijn manier van omgaan met een leven onder de zeespiegel?

Het atelier van de Nederlander Marijn van Kreijl hangt vol met kleine tekeningen, meestal gecombineerd met geschreven teksten. In bondige uitspraken geeft hij zijn eigenzinnige visie op het leven weer. Onder een serie tekeningen van een kaars, waarvan de vlam soms helder brandt, soms bijna wordt uitgeblazen en uiteindelijk uitdooft, staat de tekst: „From all the faces that I've seen there is one that stays with me." In een videostill (foto van videobeeld) draait een witte bol eindeloos rondjes.

Wetenschap is ordenen, indelen in vakjes, in soorten. Daartegenover staat de verstoring van die orde. Een kunstenaar die zich met dit thema bezighoudt is de Israëliër Alon Levin. Reeksen spelen een belangrijke rol in zijn werk, maar hij speelt met die reeksen, hij verstoort ze. Toch vindt hij zo weer een nieuw geheel. Hij maakt vooral ruimtelijk werk van hout.

Niemandland

Tot slot is er het niemandland. Zichtbaar in de prachtige houtsnedes van Katsutoshi Yuasa uit Japan, gemaakt naar bewerkte foto's van boslandschappen. Hoorbaar in de film van de Tsjech Stefanos Tsivopoulos: drie mannen staan in een verlaten, heuvelig landschap. Ze kijken om zich heen. Om de beurt stel-

len ze een aantal vragen, zoals: „Is dit land van iemand, behoort het bij een bepaalde natie, of is dit het land van een lang geleden verloren gegane cultuur?“ Ze krijgen geen antwoord. Hun vragen worden gevolgd door lange stiltes. Het enige dat hun rest is uitkijken over een leeg landschap.

In een andere film, van de Italiaanse kunstenares Chiara Pirito, bevindt zich een vrouw alleen met haar hondje in een donker oerwoud. Op de grond vindt ze een wit krijtje, waarmee ze op een rotswand tekeningen maakt van mensen. Wat een eenzaamheid!

De Nederlandse schilder Heddy-John Appeldoorn voelt zich wel thuis in het oerwoud. Hij schildert er lustig op los en maakt prachtige composities in heldere kleuren en dat doet weer denken aan de boom van Vincent Olinet.

● "Je vous aime tous" van de Franse kunstenaar Vincent Olinet. De boom met echte bloemen was de afgelopen dagen te zien tijdens de Open Ateliers van de Rijksakademie van beeldende kunsten. Mooi mag weer.

Foto Willem Vermaase